

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 31/2023)

София, 9 август 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Площи за реколтиране с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	5
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележки: *Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.*

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от есенници

По оперативни данни, към 03.08.2023 г. са ожънати около 95% от площите с пшеница и маслодайна рапица и над 98% от тези с ечемик. Добитата продукция от ечемик е с 2,6% повече спрямо отчетената по същото време на миналата година, което се дължи основно на по-високия среден добив от единица площ. Производството на пшеница е близко до миналогодишното ниво, докато продукцията от тритикале, маслодайна рапица и ръж е по-ниска, респективно със 17,5%, 23,1% и 37,4%, вследствие на по-малко реколтирани площи до момента.

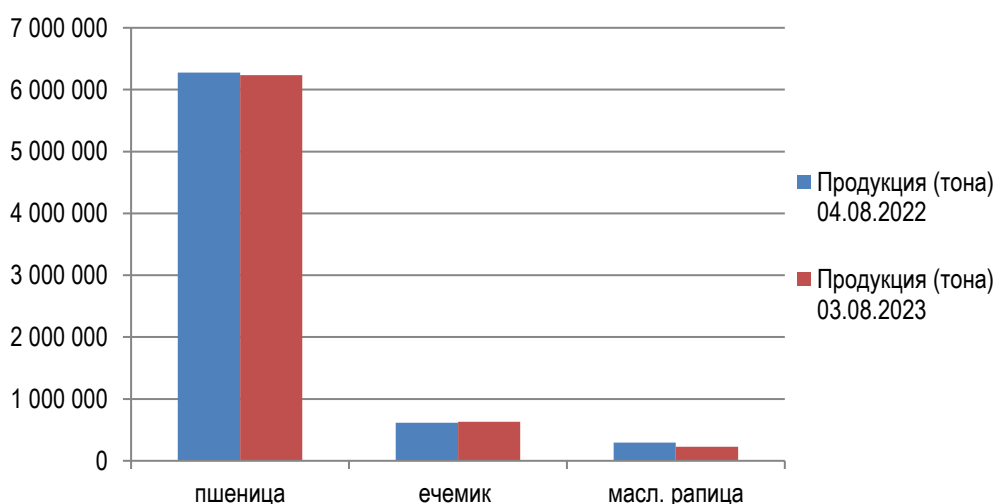
Реколта от есенници към 03.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 208 371	1 194 716	1 192 573	1 139 186	6 273 913	6 234 772	526	547	-1,1%	-4,5%	-0,6%	4,0%
ечемик	124 135	120 463	123 803	118 573	616 909	632 670	498	534	-3,0%	-4,2%	2,6%	7,2%
масл. рапица	131 276	93 106	130 334	88 192	294 613	226 492	226	257	-29,1%	-32,3%	-23,1%	13,7%
ръж	8 598	7 057	7 279	4 299	16 771	10 503	230	244	-17,9%	-40,9%	-37,4%	6,1%
тритикале	14 409	12 545	13 313	9 739	42 739	35 258	321	362	-12,9%	-26,8%	-17,5%	12,8%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от основни есенни култури към 03.08.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Площи за реколтиране с пролетници

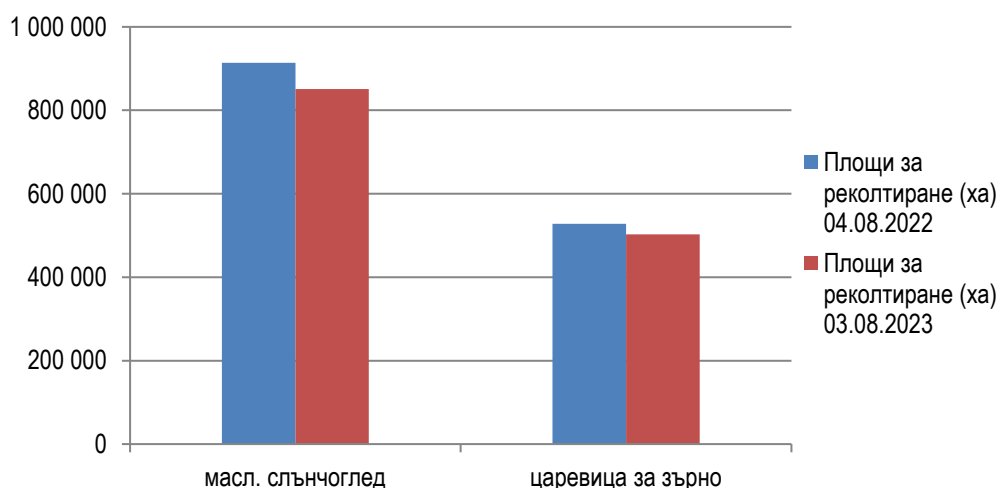
Площите с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно, от които предстои да бъде прибрана реколта са респективно с 6,9% и 4,8% под нивото отпреди една година.

Площи за реколтиране с пролетници към 03.08.2023 г., ха

	Площи за реколтиране (ха)		Изменение на годишна база, %
	04.08.2022	03.08.2023	Засети площи (ха)
масл. слънчоглед	913 668	850 662	-6,9%
царевица за зърно	528 017	502 504	-4,8%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Площи за реколтиране с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 03.08.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

В резултат от по-големия размер площи, от които е събрана продукцията до момента, добитите количества „Ориенталски“ тютюн са с 10,8% повече на годишна база. Същевременно, при производството на тютюн от типове „Вирджиния“ и „Бърлей“ е налице спад съответно с 55,5% и 24,9%, главно поради по-малко реколтирани площи.

Площи и производство на тютюн към 03.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 261	1 740	1 953	1 761	1 952	101	100	21,5%	12,2%	10,8%	-1,0%
Тютюн-Вирджиния	598	387	309	147	164	73	53	50	-35,3%	-52,4%	-55,5%	-5,7%
Тютюн-Бърлей	178	140	151	108	177	133	117	123	-21,3%	-28,5%	-24,9%	5,1%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към 3 август 2023 г. прибраните количества ягоди са с 1,4% повече на годишна база.

Засега производството на наблюдаваните зеленчуци, дини и пъпеши от открити площи изостава в рамките на 28% (краставици) – 67,6% (домати) спрямо година по-рано. Това се дължи на отчетения на този етап по-малък размер прибрани площи, като при повечето култури, с изключение на пипера и краставиците, се наблюдава и по-нисък среден добив.

От началото на 2023 г. до 3 август се регистрира намаление на произведената продукция от оранжерийни домати (с 13,6%) и краставици (с 24,1%).

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 03.08.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	6 784	2 141	1 403	38 812	23 465	1 813	1 672	-25,3%	-34,5%	-39,5%	-7,8%
Зеле	1 483	696	295	187	6 296	3 161	2 134	1 690	-53,1%	-36,6%	-49,8%	-20,8%
Дини	3 297	3 349	1 543	1 137	25 895	12 085	1 678	1 063	1,6%	-26,3%	-53,3%	-36,7%
Пъпеши	2 057	2 051	1 287	1 110	10 231	6 877	795	620	-0,3%	-13,8%	-32,8%	-22,0%
Пипер на открито	2 296	1 988	851	435	5 320	2 893	625	665	-13,4%	-48,9%	-45,6%	6,4%
Домати на открито	2 251	1 755	933	387	8 890	2 882	953	745	-22,0%	-58,5%	-67,6%	-21,8%
Краставици на открито*	488	284	296	201	3 439	2 477	1 162	1 232	-41,8%	-32,1%	-28,0%	6,0%
Ягоди на открито	860	877	845	850	5 790	5 870	685	691	2,0%	0,6%	1,4%	0,9%
Домати в оранжерии	466	435	415	371	34 814	30 064	8 389	8 104	-6,7%	-10,6%	-13,6%	-3,4%
Краставици в оранжерии	395	332	348	265	34 106	25 885	9 801	9 768	-15,9%	-23,9%	-24,1%	-0,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Съчетанието от по-късен старт на беритбената кампания тази година и понижение на средните добив от декар, води до чувствително намаление на добитите количества малини, кайсии, сливи и праскови с между 30,5% (малини) и 67,2% (праскови) спрямо миналогодишните.

Беритбата на ябълки и круши е в начален етап, като до момента са събрани съответно 132 тона и 66 тона.

Площи и производство от трайни насаждения към 03.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 398	4 274	15	15	116	132	773	880	-2,8%	0,0%	13,8%	13,8%
круши	626	555	43	12	192	66	447	550	-11,3%	-72,1%	-65,6%	23,0%
праскови	2 926	1 808	1 194	465	7 869	2 578	659	554	-38,2%	-61,1%	-67,2%	-15,9%
сливи	9 446	9 277	1 005	514	5 000	2 383	498	464	-1,8%	-48,9%	-52,3%	-6,8%
кайсии	2 984	2 366	2 942	2 080	21 351	10 623	726	511	-20,7%	-29,3%	-50,2%	-29,6%
череша	10 491	9 937	10 489	9 815	51 029	46 209	487	471	-5,3%	-6,4%	-9,4%	-3,3%
вишни	1 273	1 024	1 084	1 001	4 052	3 236	374	323	-19,6%	-7,7%	-20,1%	-13,6%
малини	1 802	1 826	523	420	1 625	1 130	311	269	1,3%	-19,7%	-30,5%	-13,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Беритбата на ябълки и круши е в начален етап, като до момента са събрани съответно 132 тона и 66 тона.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

При по-малко реколтирани площи и по-нисък среден добив от декар, към 3 август 2023 г. реколтата от лавандула е с близо 29% под отчетената по същото време на миналата година.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 03.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	04.08.2022	03.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	16 222	13 890	15 313	12 225	68 560	48 830	448	399	-14,4%	-20,2%	-28,8%	-10,9%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 85,5 хил. тона пшеница и 4 хил. тона ечемик, докато товари с рапица не са преминавали. Общо за периода от началото на пазарната 2023/24 година до 6 август 2023 г., експортът на пшеница през порта нараства над шест пъти на годишна база, а този на ечемик – шестнадесет пъти.

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевича и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

**Износ на пшеница, ечемик и рапица
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.07.2022 – 06.08.2022	01.07.2023 – 06.08.2023	Изменение на годишна база
пшеница	54 179	339 604	526,8%
ечемик	6 706	109 844	1 538%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

При липса на отчетени количества за последната седмица, общият експорт на царевица и слънчоглед през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2023 г. досега е съответно с 19% и 24,8% по-малко на годишна база.

**Износ на царевица и слънчоглед
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.09.2021 – 06.08.2022	01.09.2022 – 06.08.2023	Изменение на годишна база
царевица	720 729	583 790	-19,0%
слънчоглед	23 271	17 496	-24,8%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап не е регистриран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2023 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 6 август 2023 г. не е осъществен внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 28/2023, ще

бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за май 2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 28/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 2 август 2023 г. средните изкупни цени на царевица, хлебна и фуражна пшеница и рапица за страната бележат понижение в границите от 0,4% до 2,1% на седмична база, докато при ечемика и слънчогледа се наблюдава повишение, съответно с 0,4% и 3,7%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 02.08.2023 г., лв./тон без ДДС

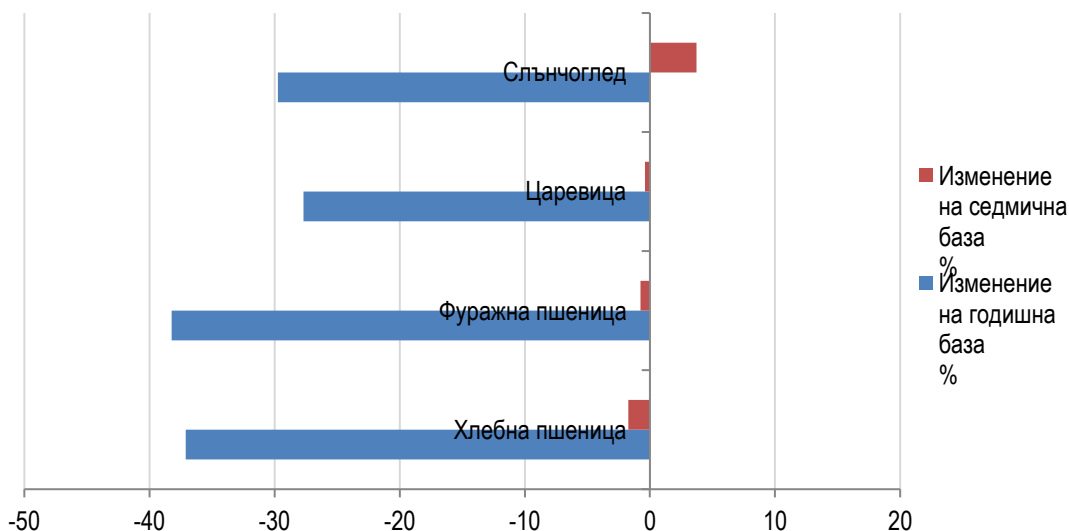
	03.08.2022	26.07.2023	02.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	634	406	399	-37,1	-1,7
Фуражна пшеница	617	384	381	-38,2	-0,7
Ечемик	601	327	328	-45,4	0,4
Царевица	573	416	414	-27,7	-0,4
Слънчоглед	1 050	711	738	-29,7	3,7
Рапица	1 149	785	768	-33,2	-2,1

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ.

* няма данни

Цените на основните зърнени и маслодайни култури се движат с между 27,7% (царевица) до 45,4% (ечемик) под миналогодишните си нива.

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към
02.08.2023 г.**

3.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица на тържищата в страната се наблюдава увеличение на средните цени на едро на домати (български оранжерийни и внос), картофи, праскови, оранжерийни краставици и зеле с между 1,2% (вносни домати) и 11,8% (зеле). Поевтиняване на седмична база се отчита при зеления пипер (с 1,4%) и ябълките от внос (с 2,4%).

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 04.08.2023 г., лв./кг

	05.08.2022	28.07.2023	04.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,07	1,20	1,23	15,0	2,5
домати (оранжерийни)	2,48	2,41	2,50	0,8	3,7
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,43	2,55	2,58	6,2	1,2
краставици (оранжерийни)	2,10	2,26	2,50	19,0	10,6
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,70	2,07	2,04	20,0	-1,4
пипер (червен, внос)	*	*	*	-	-
зеле	0,88	0,85	0,95	8,0	11,8
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	2,00	2,39	2,50	25,0	4,6

	05.08.2022	28.07.2023	04.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	2,05	2,00	-	-2,4
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ.

Към 4 август 2023 г. средната цена на едро на прасковите бележи ръст от 25% на годишна база. При основните зеленчуци, предлагани на тържищата, поскъпването спрямо година по-рано е от 0,8% (оранжерийни домати) до 20% (зелен пипер).

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 04.08.2023 г.

